

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 15.02.2016
Sayı: 292

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Görevi Yaptırmamak İçin Direnme Suçlarındaki Artışın Nedenleri ile İşkence ve Kötü Muamele İddiaları Arasındaki İlişkinin Araştırılarak, 'İşkence ve Eziyet' Suçlarının Önlenmesi ve Cezasız Kalmaması İçin Alınacak Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederiz.

Saygılarımızla.

Hüseyin Yıldız
Ayhan mu

Kadim Durmaz
T.C. KURUMBAŞI
Mersin

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

Ahmet Erci
Gordur

Haluk PERSEK

Dr. CEMAL KURUMBAŞI
Burdur

İlhan
İstikbal
Xilvan yıldı

Othon SARIBAL
BURSA

Gökhan ARILK
KAYSERİ

Dr. Dursun GİĞEK
Sivas

Karim ARSLAN
Demir
Ali Yığıt

Zahra ZARAFAN
Kocaeli

ÖZKAN YACIN
WSAR

Tuğrul KAYAN
KIRKLARELİ
Tunceli

ZORNER ACTOL

29.2 Sayılı Meclis Araştırması Önergelerinin İmza Çizelgesi

GEREKÇE

2011 Temmuz ayında, İzmir Karabağlar Polis Karakolu'nda elleri kelepçeli olduğu halde iki polis memurunun ağır işkencesine ve kötü muamelesine maruz kalan Fevziye Cengiz adlı yurttaşımız hakkında görevli memura mukavemet (görevi yaptırmamak için direnme) ve hakaret suçu iddiasıyla, 6,5 yıla kadar hapis cezası istemiyle dava açılması, buna karşılık mağdurenin şikâyetinin ise savcılık tarafından işkence kapsamında değerlendirilmeyerek, "Zor kullanma yetkisine ilişkin sınırın aşılması" suretiyle basit yaralama olarak kabul edilmesi Türkiye'de işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin çok vahim bir tabloyu gözler önüne sermiştir.

Nitekim istatistikler, Türkiye'de son yıllarda işkence ve eziyet suçu nedeniyle açılan davaların sayısının pek değişmediğini, buna karşılık görevi yaptırmamak için direnme (memura karşı mukavemet) suçu nedeniyle açılan davaların sayısının üç kat arttığını göstermektedir.

2003 yılında, 765 sayılı mülga TCK'nın "Hükümet memurları tarafından efrada karşı yapılacak sui muameleler" başlıklı 6. Faslında yer alan 243. ve 245. maddeleri kapsamında karara bağlanan işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin dava sayısı 1141 iken, aynı kanunun memura mukavemetle ilgili 254., 256., 257., 258. 260. ve 271. Maddelerine göre açılan davalardan karara bağlananların sayısı 6243'tür.

2004 yılında, karara bağlanan işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin dava sayısı 1243 iken, aynı kanunun memura mukavemetle ilgili maddelerine göre açılan davalardan karara bağlananların sayısı 7297'dir.

2005 yılında, mülga TCK'nın ilgili maddeleri kapsamında karara bağlanan işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin dava sayısı 944 iken, aynı kanunun memura mukavemetle ilgili maddelerine göre açılan davalardan karara bağlananların sayısı 7814'tür.

2004 yılında kabul edilen ve 1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren 5237 sayılı yeni Türk Ceza Kanunu'nda memura mukavemet suçu 265. Maddede "Görevi yaptırmamak için direnme" adıyla düzenlenmiş ve bu suçlara ilişkin dava sayısında belirgin bir artış ortaya çıkmıştır.

Örneğin, 2009 yılında, 765 sayılı mülga TCK'nın 243. ve 245. maddeleri ile Yeni TCK'nın 94., 95 ve 96. Maddeleri kapsamındaki işkence ve kötü muamele suçlarına ilişkin açılan 891 dava karara bağlanmış, 765 sayılı mülga TCK'nın memura mukavemetle ilgili 254., 256., 257., 258. 260. ve 271. Maddeleri ile Yeni TCK'nın görevi yaptırmamak için direnme suçunu düzenleyen 265. Maddesi kapsamında ise açılan toplam 24.001 dava karara bağlanmıştır. 2010 yılında ise bu sayılar sırasıyla 963 ve 24.938 olmuştur.

2011 yılı İnsan Hakları Raporu karanlık bir tabloyu ortaya koydu. Rapora göre 2011 yılında faili meçhul cinayetlerden 158, işkencede 47, bombalama ve mayınlar sonucu 259, töre cinayetlerinde 18 kişi yaşamını yitirdi. Aynı yıl 34.947 kişi de gözaltına alındı

2015 yılında kolluk güçlerinin yargısız infazı, dur ihtarına uyulmadığı gerekçesiyle veya rastgele ateş açması sonucu 173 kişi yaşamını yitirdi, 226 kişi de yaralandı. 135 ölüm ile 191 yaralanma, İç Güvenlik Yasası'nın onaylandığı 3 Nisan 2015'ten bu yana yaşandı. 4 kişi gözaltında hayatını kaybetti. Faili meçhul cinayet sonucu 19 kişi yaşamını yitirdi. Cezaevlerinde çeşitli nedenlerle ölenlerin sayısı en az 28. Zorunlu askerlik hizmetini yaparken en az 33 kişi şüpheli bir şekilde öldü. Mayın ve sahipsiz bomba patlaması sonucu 5 kişi hayatını kaybetti, 22 kişi ağır yaralandı. 2015'in ilk 11 ayında 1433 kişinin gözaltında ve gözaltı yerleri dışında işkence gördüğünü belirtildi.

İlk bakışta, toplumumuza aniden bir cesaret ve memura karşı direnme isteği gelmiş gibi görünmektedir. Oysa memura mukavemet iddiasıyla açılan dava sayısındaki bu çarpıcı artış ile İzmir'de yaşanan olay birlikte değerlendirildiğinde, Türkiye'de görevli memura mukavemet suçlamalarının, işkence ve kötü muamele suçunun hafifletilmesi, meşru gösterilmesi veya mağdurun sindirilmesi amacıyla savcıların da desteğiyle yoğun bir şekilde kullanıldığı kanısı oluşmaktadır.

İşkence ve kötü muamele yasağı, Anayasamızın 17. Maddesinde ve Türkiye'nin onayladığı temel insan hakları sözleşmelerinde yer alan negatif hakların en önemlilerindendir. Mevzuat bağlamında temel insan haklarını her düzeyde güvence altına almış gibi görünen Türkiye'de uygulamada özellikle güvenlik görevlilerinin kişilere insanlık dışı ve küçük düşürücü muamelede bulunması ve bunun soruşturulmasını engellemek için karşı davalar açarak bir karartma içine girmeleri, bu süreçte savcılardan ve adli tıp yetkililerinden destek görmeleri, TBMM'nin insanlık onuru adına araştırması gereken bir konudur

